
EVEREST

1824

tamadres.com

SABAHATTİN ALİ

1907 - 1948. İstanbul İlköğretmen Okulu'nu bitiren Sabahattin Ali, Yozgat'ta bir yıl öğretmenlikten sonra, 1928 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nca Almanya'ya gönderildi. 1930'da döndükten sonra Aydın, Konya ve Ankara ortaokullarında Almanca öğretmenliği, Milli Eğitim Bakanlığı Yayın Müdürlüğü'nde memurluk ve Devlet Konservatuarı'nda dramaturgluk yaptı. 1945'te Bakanlık emrine alındı, İstanbul'da Markopaşa adlı mizah gazetesini çıkardı. 1948'de bir yazısı yüzünden tutuklandı, üç ay kadar hapis yattı. Sürekli izlendiği için yurtdışına kaçmak istedi, ancak Kırklareli dolaylarında öldürüldü. İlk yazıları Balıkesir'de *Irmak* dergisinde çıkan (1925/26) Sabahattin Ali, 1930'lu yıllarda öyküye gerçekçi ve yeni bir soluk getirdi. Öykü kitapları: *Değirmen* (1935), *Kağrı* (1936), *Ses* (1937), *Yeni Dünya* (1943), *Sırça Köşk* (1947). Halk şiiirinden esinlenerek yazdığı şiirlerini *Dağlar ve Rüzgâr*'da topladı (1934). *Kuyucaklı Yusuf* (1937), *İçimizdeki Şeytan* (1940), *Kürk Mantolu Madonna* (1943) adlı romanlarında, okurların gerçekliği daha derinden algılamasını sağladı. Sağlığında yayımlanmış dokuz kitabına, Varlık dergisinde tefrika edilen *Esirler* (1936) oyunu da eklenince on kitabı, yedi ciltlik bir külliyat halinde Varlık Yayınları arasında tekrar basıldı (1965/66). *Kürk Mantolu Madonna* (1998), *Markopaşa Yazıları ve Ötekiler* (1998), *İçimizdeki Şeytan* (1998), *Kuyucaklı Yusuf*'un (1999) yeniden basımları yapılrken *Bütün Şiirleri* 1999'da yayımlandı. Öyküleri 2003'te ilk baskıları esas alınarak *Değirmen, Yeni Dünya, Sırça Köşk, Kağm-Ses-Esirler* adıyla ayrı kitaplar olarak yayımlandı. Ayrıca Sabahattin Ali'nin yazdığı ve ona yazılan mektupların toplandığı kitap *Hep Genç Kalacağım* 2008'de külliyata eklenmiştir. 1997'de *Kuyucaklı Yusuf* ("Yousouf le Taciturne"), 2007'de *Kürk Mantolu Madonna* ("La Madone au manteau de Fourrure"), 2008'de *İçimizdeki Şeytan* ("Le Diable qui est en nous") Editions du Rocher tarafından yayımlanmıştır. Sindlinger-Burchartz 1991'de *Kağrı'yı* ("Ochsenkarren"); Unionsverlag 2007'de *İçimizdeki Şeytan'ı* ("Der Dämon in uns"); Dörlemann da 2008'de *Kürk Mantolu Madonna'yı* ("Die Madonna im Pelzmantel") Penguin de 2016'da ("Madonna in a Fur Coat") *Kürk Mantolu Madonna'yı* yayımlamıştır.

SABAHATTİN ALİ

**KUYUCAKLI
YUSUF**

tamadres.com

§

Yayın No 1824
Türkçe Edebiyat 727

Kuyucaklı Yusuf
Sabahattin Ali

Yayına hazırlayan: Meryem Selva İnce
Kapak tasarımı: Füsün Turcan Elmasođlu
Sayfa tasarımı: M. Aslıhan Özçelik

© 2019, bu kitabın Türkçe yayın hakları
Everest Yayınları'na aittir.

1. Basım: Ocak 2019
2. Basım: Ocak 2019
3. Basım: Ocak 2019
- 4-5. Basım: Mart 2019

ISBN: 978 - 605 - 185 - 358 - 1
Sertifika No: 10905

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 12088
Çiftelhavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI

Ticarethane Sokak No: 15 Çađalođlu/İSTANBUL
Tel: (0212) 513 34 20-21 Faks: (0212) 512 33 76
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap
www.facebook.com/everestyayinlari
www.instagram.com/everestyayinlari

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

KUYUCAKLI YUSUF*

tamadres.com

---

* *Kuyucaklı Yusuf*'un Everest Yayınları için hazırlanan bu basımı, romanın 1943 tarihli Akba Yayınevi baskısı göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Romanın ilk baskısı olan 1937 tarihli Yeni Kitapçı nüshasında yapılan değişiklikler yazarın hayatta olması gerekçesiyle korunmuştur. Metnin 81 yıllık yayın serüveni ve alımlama pratikleri için romanın sonundaki kronolojik eleştiri notlarına bakabilirsiniz.

BİRİNCİ KISIM

1

1903 senesi sonbaharında ve yağmurlu bir gecede Aydın'ın Nazilli kazasına yakın Kuyucak köyünü eşkıyalar bastılar ve bir karı kocayı öldürdüler.

Kaza kaymakamı Salâhattin Bey, Müddeiumumi ile Doktor'u yanına alarak ertesi günü tahkikata bizzat gitti. Candarma kumandanı izinli olduğu için yanlarında bir başçavuş ve üç candarma neferi vardı.

Siyah kuzu derisi kalpaklarından (ve Doktor'un fesinden) renkli yağmur suları süzülüyor, şakaklarında garip şekiller çizdikten sonra çenelerinin altında birleşerek göğüslerine damlıyordu.

Yolun iki tarafındaki ıslak söğüt ve hayıt ağaçlarına düşen yağmur damlaları hafif, melankolik bir tıprırtı çıkarıyor, atların kumlu yolda intizamsız izler bırakan ayakları gıcırtili ve ezik sesler veriyordu.

Köye yaklaştıkça yolun kenarlarındaki ağaçların cinsi değişti. Şimdi birçok yerlerde incir ve ceviz ağaçları, yolun kenarlarında

koyu yeşil iki duvar gibi yükseliyor, hatta bazı yerlerde iri cevizler tabii bir kemer vücuda getiriyorlardı.

Bu kasvetli ve şıprıtılı günde hiç ses çıkarmadan ilerleyen kafileyi görmek insana elinde olmayan bir ürkeklik veriyordu. Yaşı otuz beşten fazla olmamasına rağmen kalpağının kenarından bembeyaz saçları görünen kaymakam en ileride, başı önüne eğili ve gözleri atının ıslak ıslak sivrilen kulaklarında, gidiyordu. Müddeiumumi sağında ve biraz acemice ve korkak, atın üzerinde sallanıyor, bir türlü ateş almayan çakmağından sigarasını yakmaya uğraşıyordu. Doktor ise kalender, gün görmüş bir adamdı. Güzel tambur çalardı; şimdi de bıyıklarından sular akarak hafif hafif ılık çalıyor, bugünlerde çalıştığı, kemeçeci usta Nikolaki'nin mahur saz semaisini tekrar ediyordu.

Arkadan gelen dört candarma, yamçılarına bürünmüş ve martinlerini sırtlarına çaprazlama asmışlardı. Yamçılar atların kasıklarına kadar uzandığı ve tüylü, siyah bir eham hâlinde süvarisi ile hayvanını birleştirdiği için bir tek mahluk gibi görünüyorlardı.

İki saat kadar sonra Kuyucak'a geldiler. Çamurlu sokaklarda hiç kimseler yoktu; yalnız çıplak ayaklı küçük bir kız çocuğu elinde bir değnek ile, mütemediyen bağırarak ve çamurlu kanatlarını telaşla çarparak koşan birkaç kazı kovalıyor, onları bir bahçe çitinin alt tarafındaki ufak delikten içeri sokmak istiyordu. Atlıları görünce, kenardaki ekşi kokusu ta uzaklara kadar yayılan bir gübre yığınının üzerine çıktı; değneğini ayaklarının ucuna dayadı ve büyük gözlerle geçenlere bakmaya başladı. Atlılar köşeyi dönünce kazları olduğu gibi bıraktı, elinden değneğini atarak evine koştu.

Gelenler hiç dinlenmeden, muhtarını da alarak cinayet yerine gittiler. Burası köyün kenarındaki küçük, bahçeli bir evceğizdi. İki kanatlı siyah bir kapıdan ufak fakat çiçekli bir bahçeye giriliyor; iki sıra şimşir fidanlarının ve birkaç küçük kayısı ağacının arasından geçildikten sonra karşıya tahta bir merdiven çıkıyordu. Merdivenin

üst başında önlerine ilk gelen odaya girdiler. Gördükleri manzara hepsinin, hatta bu gibi şeylere alışık olan candarmaların bile tüylerini ürpertti:

Kapıdan girince sağ tarafta bir yük, onun biraz ötesinde yüksek bir konsol vardı. Konsolun üzerinde bir cam fanusun altına konulmuş eski usul bir saat, kırmızı gaz bezleriyle örtülü, abajurlu iki petrol lambası, sarı yıldız çerçeveli büyükçe bir ayna ve aynanın üst tarafında duvarda, kılıflarıyla asılmış bir çift çakmaklı tabanca duruyordu. Karşıda, perdeleri tamamen inik olan pencerelerin önünde, bütün duvar boyunca uzanan, üzerine halı döşeli alçak bir sedir, ve sedirin köşelerinde pazen yüzü minderlerle yastıklar, yastıkların üzerinde ise fiyango yapılmış sırma işlemeli yağlıklar vardı. Sedirle kapı arasında, ayakucu kapıya doğru bir yatak duruyor; yatağın üzerini tamamen örten ve uçları biraz da yere uzanan yorganı hareketsiz iki insan vücudu kabartıyordu.

Yatağın kenarından başlayıp odanın ortasına kadar yayılan ve orada ufak bir gölcük meydana getiren pıhtılaşmış kanlar bu odada birtakım hadiseler olduğunu söylüyordu.

Fakat odaya girenleri dehşet içinde bırakan ne bu bir miktar kan, ne de yorganın altında görünmeden kabaran bu iki vücuttu; onlar sedirin köşesinde diz çöküp oturan ve kendilerine sabit gözlerle bakan küçük bir çocuk görmüşlerdi.

Kaymakam ıslak kalpağını biraz geriye attı, çocuğa doğru yürüdü, bu esnada Doktor? da yorganın kenarını kaldırarak ölüleri muayeneye başlamıştı.

Kaymakam sordu:

“Sen kimsin oğlum?”

“Ben Yusuf’um!”

“Kim Yusuf?”

“Etem Ağa’nın oğlu Yusuf!..”

Kaymakam şaşırılmış gibi suallerini kesti. Çocuk ölenlerin oğluydu..

“Burada ne bekliyorsun?”

Eliyle ölüleri gösterdi:

“Nah, bunları bekliyorum!”

“Ne zamandan beri buradasın?”

“Akşamdan beri... Vukuattan sonra candarmaya koştum, haber saldı, sonra yine geldim. Fıkarakaları nasıl yalnız bırakayım...”

“Korkmuyor musun?”

“Anamla babam, nesinden korkayım...”

“Vukuat olduğu zaman da burada mıydın?”

“Yanı başımızdaki odadaydım. Anam bağırınca uyandım, koştum geldim ama, imansızlar ben gelene kadar babamı da, anamı da kesmişler.”

“Sana bir şey yapmadılar mı?”

“Biri bana da saldırdı ya, aşağıdan başka biri geldi, öbürünü aldı götürdü.”

“Elinde ne var?”

Çocuk ehemmiyet vermek istemeyen bir tavırla başını salladı ve elini uzattı:

“Odaya girdiğimde anam daha canlıydı. Debeleniyordu. Hemen eşkiyanın üstüne atıldım, azıcık boğuştuk, ama anacağızım depreşmez oldu, ben de yakasını bıraktım. Sonradan bir baktım, döğüşürken parmağım kesilmiş. Çok acıdı, çok acıdı ama, şimdi biraz hafifledi...”

İleri doğru uzattığı sağ elinden kanlı paçavralar düştü. Baş parmağının kopuk bir et parçası hâlinde aşağı sallandığını görünce hepsi hayret dolu bir ürperme geçirdiler.

Doktor, ölülerin üstüne yorganı tekrar çekerek çocuğun yanına geldi, kopuk parmağı tamamen kesti ve eli yıkamaya, sarmaya başladı. Çocuk bu esnada hayret veren bir itidal ve lakayıtlık gösteriyor, yalnız ara sıra şiddetle dişlerini sıkıyor ve sapsarı kesiliyordu. Bu dayanıl-